

URZĄD MIASTA IŁAWY

Biuro Rady Miejskiej
WPLYNĘŁO
Data 12. 02. 2025
Podpis

Informacja dla Komisji Problematyki Społecznej Rady Miejskiej
Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym w oparciu o działania realizowane przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

Do właściwości i zadań Wydziału Polityki Społecznej należy prowadzenie spraw związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, przemocy w domowej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jednym z głównych zadań Wydziału jest realizacja oraz współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Chodzi tu o takie problemy jak: palenie tytoniu, nadużywanie leków, przemoc rówieśniczą, agresję, samookaleczenia, zaburzenia emocjonalne i próby samobójcze, nadużywanie Internetu, gier komputerowych, cyberprzemoc i inne zagrożenia pojawiające się w tej szybko zmieniającej się rzeczywistości.

Zachowania ryzykowne należą do zachowań ludzi w różnym wieku, jednak negatywne konsekwencje zachowań ryzykownych u młodzieży są zazwyczaj poważniejsze i występują szybciej niż u dorosłych z powodu nie zakończonego jeszcze rozwoju biologicznego, intelektualnego, emocjonalnego i społecznego. Im młodszy wiek, tym większe zagrożenie.

Drugim dużym obszarem działań Ośrodka jest pomoc i wsparcie rodzin, w których występują problemy uzależnień lub przemocy, a także inne problemy rodzinne czy kryzysy małżeńskie. U podstaw naszych działań leży nowoczesne rozumienie profilaktyki zachowań ryzykownych oraz systemowe rozumienie uwarunkowań i przyczyn powstawania zachowań ryzykownych w kontekście problemów rodzinnych, wychowawczych.

Profilaktyka to świadome działanie mające na celu zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią. Na marginesie mówiąc jest to dziedzina, w której trudno zmierzyć efekty – bo skoro coś nie nastąpiło to jak to policzyć.

W profilaktyce z jednej strony staramy się eliminować lub redukować czynniki ryzyka, czyli cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań problemowych i ryzykownych, z drugiej wzmacniamy czynniki chroniące, czyli cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność na działania czynników ryzyka.

Główne czynniki to:

- a) **czynniki ryzyka** – zła sytuacja rodzinna, problemy rodzinne, m.in. uzależnienia rodziców, choroby rodziców, chroniczne konflikty w rodzinie, przemoc, złe wzorce, nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich, zakłócenia relacji rodzic - dziecko, doświadczenia traumatyczne, niepowodzenia szkolne, zły klimat społeczny szkoły, niekorzystne warunki ekonomiczne i inne.

URZĄD MIASTA IŁAWY

- b) **czynniki chroniące** – indywidualne cechy dziecka, bliskie, pozytywne relacje z rodzicami, pozytywne cechy środowiska rodzinnego, wsparcie rodziców i środowiska rodzinnego.

W populacji młodych ludzi znajdują się osoby w różnym stopniu narażone na dysfunkcje i wynikające z nich szkody. Inaczej mówiąc w ich otoczeniu występują w różnej skali czynniki ryzyka i czynniki chroniące. Odpowiednio do stopnia ryzyka profilaktyka prowadzona jest na trzech poziomach: uniwersalnym, selektywnym i wskazującym.

Profilaktyka uniwersalna jest adresowana do ogólnej populacji, gdzie poziom ryzyka wystąpienia problemów jest umiarkowany (jest on wypadkową dużej liczby osób o niskim poziomie ryzyka i niewielkiej liczby osób z wysokim ryzykiem).

Profilaktyka selektywna dotyczy osób z wyraźnie wyższym poziomem ryzyka niż w populacji ogólnej. Działania ukierunkowane są na grupy zwiększonego ryzyka np. wobec dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, dzieci zagrożonych z innych przyczyn środowiskowych lub cech indywidualnych.

Profilaktyka wskazująca dotyczy osób z bardzo wysokim poziomem ryzyka rozwoju problemów zdrowotnych. U odbiorców z tego poziomu mamy do czynienia z osobami, u których nakłada się kilka czynników ryzyka oraz są już pierwsze objawy zaburzeń, np. uczeń drugoroczny z rodziny z problemem przemocy nadużywający narkotyków lub wagarujący.

Inaczej mówiąc w zależności od poziomu nasze działania polegają na:

- wspieraniu otoczenia i samego dziecka, wzmocnieniu czynników chroniących, żeby upредить wystąpienie problemu – **profilaktyka uniwersalna skierowana do całej populacji**,
- uczeniu nowych umiejętności rodziców, wspieraniu dziecka, uczeniu umiejętności osobistych i społecznych dzieci z rodzin zagrożonych, niwelowaniu czynników ryzyka – **profilaktyka selektywna skierowana do grup ryzyka**.
- leczeniu, terapii, socjoterapii dzieci i młodzieży, systemowym oddziaływaniom wobec środowiska rodzinnego – **profilaktyka wskazująca skierowana do grup wysokiego ryzyka**.

Zależności i różnice pomiędzy poziomami można zobrazować na przykładzie profilaktyki stomatologicznej. Akcję Biały Ząbek przeprowadza się w szkole wobec wszystkich uczniów klas pierwszych, jest ich na przykład 200. W ramach akcji wychowawca oraz pielęgniarka w różny sposób – pogadanki, prezentacje, zajęcia plastyczne – uczą dzieci higieny jamy ustnej, dzieci zachęcane są do mycia zębów, w ramach akcji przeprowadza się fluoryzację.

Są to działania wobec całej populacji dzieci w danym wieku, czyli profilaktyka uniwersalna: działania prowadzone są przez nauczycieli, pielęgniarkę, nikt z prowadzących nie ma głębszej

URZĄD MIASTA IŁAWY

wiedzy na temat stomatologii, ale posiada umiejętności wychowawcze, zna metody wpływu. W profilaktyce zachowań ryzykownych będą to wszystkie działania uczące dzieci umiejętności społecznych oraz osobistych, w tym szczególnie radzenia sobie z emocjami, rozumienia własnych emocji. Terenem działań jest głównie szkoła, ale także różne poradnie, ośrodki zajmujące się wsparciem rodziców. Realizatorami nie są specjaliści od uzależnień, tylko specjaliści od problematyki wychowania – nauczyciele, pedagodzy, psychologzy.

W naszym przykładzie może się okazać się, że w czasie działań profilaktyki uniwersalnej ujawnia się grupa dzieci, np. 30, które ze względu na różne czynniki ryzyka (genetyczne, złe odżywianie, brak higieny, zaniedbania w rodzinie) ma już początki próchnicy. **Tym dzieciom działania profilaktyki uniwersalnej nie wystarczą.** Muszą być objęte działaniami profilaktyki selektywnej, a prowadzić je muszą osoby z przygotowaniem - wiedzą i umiejętnościami dotyczącymi przyczyn - w tym przypadku próchnicy i sposobów zlikwidowania problemów - tu potrzebny jest już lekarz stomatolog.

W przypadku zachowań ryzykownych **na poziomie profilaktyki selektywnej mamy do czynienia z osobami z grup ryzyka, a działania prowadzą odpowiednio przygotowani pedagodzy, terapeuci rodzinni, psychologzy, socjoterapeuci.** Działania najczęściej prowadzone są poza szkołą, chociaż w szkole, przedszkolu często dochodzić powinno do rozpoznania problemu i wstępnej motywacji rodziców do odpowiedniego zajęcia się problemem.

Idąc dalej, w naszym przykładzie może być tak, że np. 5 dzieci nie tylko ma próchnicę, ale nie ma już części zębów. Wtedy działania z dwóch powyższych poziomów już nic nie dadzą, potrzebni są specjaliści – stomatolog, protetyk często także gastrolog w związku różnymi innymi problemami zdrowotnymi, które mogą powstać w wyniku braku uzębienia i trzeba temu zapobiec. **Mamy wówczas do czynienia z profilaktyką wskazującą – problem już jest, należy zmniejszyć dolegliwości i ryzyko powstania nowych szkód.** W naszej profilaktyce są to osoby, które notorycznie przejawiają zachowania ryzykowne, są uzależnione i pomoc polega często na terapii, skierowaniu do odpowiednich placówek. Te działania prowadzą już psychoterapeuci uzależnień, lekarze psychiatrzy, psychologzy, a terenem działań są specjalistyczne placówki. Czyli na poziomie pierwszym robimy wszystko, żeby problem nie wystąpił, a działania skierowane są do całej populacji, na poziomie drugim (profilaktyka selektywna) problem już jest w mniejszym zakresie lub okoliczności wskazują, że problem może powstać lub się nasilić; na trzecim (profilaktyka wskazująca) mamy do czynienia z problemem, staramy się zmniejszyć jego negatywne skutki na otoczenie (rodzinę), a także zatrzymać postępującą destrukcję jednostki. **W profilaktyce „ważne jest zachowanie kolejności działań. Jeżeli jakaś niezdiagnozowana populacja jest hipotetycznie zagrożona epidemią, bezpiecznie możemy zalecać przyjmowanie witamin, dobre odżywianie się, czy wypoczynek. Nie podaje się wszystkim antybiotyków na wszelki wypadek, albo dlatego, że jedno dziecko w grupie zachorowało. Efektem takich działań mógłby być spadek odporności u zdrowych dzieci i zwiększenie tym samym ryzyka infekcji”.**

URZĄD MIASTA IŁAWY

Inaczej mówiąc nie należy wprowadzać programów profilaktycznych skierowanych do grup ryzyka do klasy szkolnej dlatego, że jeden uczeń sięgnął po alkohol. Przy takich działaniach w grupie innych dzieci możemy rozbudzić zainteresowania alkoholem, czyli osłabić czynniki chroniące (zasady i normy kształtowane przez dobrze funkcjonującą rodzinę) jednocześnie wzmacniając czynniki ryzyka (złe wzorce wśród rówieśników). Działania profilaktyczne (zwłaszcza na poziomie profilaktyki selektywnej i wskazującej) powinny być poprzedzone rzetelną diagnozą i przeważnie prowadzone są poza klasą szkolną, która jest z kolei główną areną działań w zakresie profilaktyki uniwersalnej.

Drugim ważnym założeniem pracy Wydziału w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych i pomocy rodzinie, zwłaszcza gdy są już pierwsze problemy i zachowania ryzykowne, jest **systemowe rozumienie rodziny**. Rodzina jest systemem, w którym wszyscy mają na siebie wpływ, zachowania poszczególnych osób powodują różne zmiany w samopoczuciu oraz zachowaniu pozostałych. Zjawiskiem bardzo częstym jest, że w sytuacji problemów rodzinnych pierwsze sygnały są widoczne po zachowaniu dzieci. Na przykład w rodzinie, w której często dochodzi do przemocy, awantur, dziecko przestaje się uczyć, chodzi na wagary lub zaczyna palić papierosy z grupą rówieśników, których poznało chodząc na wagary. Mamy do czynienia z problemem rodziny, ale pierwszym sygnałem, jaki widzimy, jest zachowanie ryzykowne lub problemy dziecka (piszę problemy dziecka, gdyż nie zawsze „objawem” jest złe zachowanie dziecka, bardzo często są to problemy dziecka – zaburzenia emocjonalne, moczenie nocne, depresja, anoreksja itp.). Niestety bardzo często jest tak, że w takich sytuacjach to dziecko jest kierowane do pedagoga, psychologa, a odbiorcą pomocy czy też działań interwencyjnych powinni być rodzice. To zmiana w rodzinie, zachowaniu dorosłych wpłynie na zmianę zachowania lub zmniejszenie dolegliwości u dziecka. Wynika, z tego jednoznacznie, że w większości przypadków to rodzice, a nie ich dzieci powinni korzystać z pomocy, poradnictwa i wsparcia psychologa, poza oczywiście przypadkami, gdzie dziecko również potrzebuje pomocy (np. różne zaburzenia lękowe, emocjonalne.) W bardzo wielu przypadkach odpowiednia pomoc, interwencja w system rodzinny i pomoc udzielana rodzicom powoduje zmianę ich zachowania i problem dziecka zanika, wycisza się. Oczywiście wszystko musi się odbyć w odpowiednim czasie, żeby problemy dziecka się nie utrwaliły i na stałe nie wpisały w repertuar jego zachowań. W pewnym uproszczeniu mówiąc: jeżeli 13-14 latek wychowuje się w atmosferze ciągłej krytyki ze strony jednego z rodziców i nie ma zaspokojonej potrzeby akceptacji, uznania, „nie idzie mu w szkole”, za co też jest krytykowany i obniża się jego poczucie własnej wartości, to jest bardzo duże prawdopodobieństwo, że szybko znajdzie uznanie i poczuje akceptację w grupce rówieśników, z którymi pójdzie na wagary i zacznie popalać papierosy. Najskuteczniejszym sposobem przerwania zagrożenia wejścia w zachowania ryzykowne jest zmiana postępowania rodziców, którzy dzięki wizycie u psychologa i jego pomocy zrozumieją to i wprowadzą zmiany w życiu rodziny. Podobna zasada, chociaż w innym

URZĄD MIASTA IŁAWY

zakresie dotyczy szkoły – bardzo często „źle zachowujący” się uczeń kierowany jest do pedagoga, psychologa. W takich sytuacjach bardzo często to nauczyciel powinien skorzystać z pomocy tych specjalistów, żeby zobaczyć co może zmienić w swoich metodach, żeby wpłynąć na zachowanie uczniów.

Powyższe zasady leżą u podstaw organizacji pracy profilaktycznej i interwencyjnej Wydziału Polityki Społecznej – krótko mówiąc staramy się wspierać i pomagać tym, którzy mają największy wpływ na dzieci, czyli rodzicom, opiekunom, nauczycielom, a także mają wpływ na rodziny zagrożone, poprzez instytucje, które reprezentują, czyli kuratorów, pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny.

W tym celu prowadzimy takie działania jak udzielanie pomocy psychologicznej, po którą zgłasza się zawsze najpierw sam rodzic, mimo, że powodem jest problem z dzieckiem. Na marginesie mówiąc - w poradnictwie dotyczącym dzieci w ostatnich latach widzimy wyraźną zmianę w tym kierunku, coraz więcej rodziców akceptuje zasadę obowiązującą w wydziale i również korzysta z pomocy, poradnictwa psychologicznego, a nie tylko „chce oddać dziecko do naprawy”.

Staramy się organizować jak najwięcej profesjonalnych szkoleń dla nauczycieli, żeby ich wyposażać w coraz większe umiejętności wychowawcze i profilaktyczne, realizujemy także działania dla rodziców m.in. spotkania edukacyjne, a także szkolenia i konsultacje dla przedstawicieli różnych grup zawodowych. Poniżej działania wydziału w ostatnim roku.

Działania profilaktyczne prowadzone przez Ośrodek w roku 2024:

Profilaktyka uniwersalna:

1. Przeprowadzenie Kampanii informacyjno - edukacyjnej "Razem przeciw depresji", współpraca z Radiem Eska Iława.

W ramach kampanii:

- 1) Zaproszono szkoły do udziału, poinformowano szkoły podstawowe i ponadpodstawowe o kampanii i szkoleniach, szkoły poinformowały rodziców za pośrednictwem Librusa, udostępniono link do interaktywnego filmu na temat depresji.
- 2) Przeprowadzone zostały szkolenia pt.:
 - a) „Lekcja o depresji na bazie filmu” – jak przeprowadzić, żeby nie zaszkodzić. Szkolenia odbyły się w dniach 21,22.02.2024 r. i skierowane były do pedagogów, psychologów, nauczycieli – wychowawców klas 6 – 8 szkół podstawowych, nauczycieli ze szkół ponadpodstawowych. Łącznie w szkoleniach wzięło udział 25 osób. Szkolenia prowadziła psycholog Danuta Górny.
 - b) „Samouszkodzenia u dzieci i młodzieży – uwarunkowania, przyczyny, interwencja”. Szkolenia odbyły się w dniach 29.02.2024 r. oraz 21.03.2024 r., skierowane były do pedagogów, psychologów, nauczycieli klas 6 – 8, nauczycieli szkół ponadpodstawowych,

URZĄD MIASTA IŁAWY

kuratorów rodzinnych, asystentów rodzin. W szkoleniu wzięło udział 45 osób. Szkolenie prowadziła psycholog Monika Gurielewicz.

- c) „Dziecko w kryzysie – z jakimi problemami mierzą się dzieci – na podstawie doświadczeń konsultantek telefonu zaufania”. Szkolenia odbyło się 06.03.2024 r. i skierowane było do pedagogów, psychologów, nauczycieli szkół podstawowych (klasy 4 – 8), nauczycieli szkół ponadpodstawowych, kuratorów rodzinnych, asystentów rodzin. W szkoleniu wzięło udział 41 osób. Szkolenie prowadziły psycholożki i konsultantki telefonu zaufania Aleksandra Machnik i Marta Kolczyńska – Filipowicz.
- d) „Z jakimi problemami mierzą się dzieci i dlaczego jest im trudno zwrócić się o pomoc do dorosłych”. W dniu 06.03.2024 r. odbyło się spotkanie rodziców dzieci z iławskich szkół z Aleksandrą Machnik i Aleksandrą Kolczyńską – Filipowicz psycholożkami pracującymi w młodzieżowym telefonie zaufania. W spotkaniu wzięło udział 90 rodziców.
- 3) Na stronie internetowej ukazały się dwa artykuły dotyczące zaburzeń depresyjnych, miejsc pomocy.
- 4) Wyemitowano 5 spotów dotyczących profilaktyki depresji.

2. Udział w ogólnopolskich Kampaniach Edukacyjnych prowadzonych przez Instytut Nowej Kultury - "Stop przemocy" i "Cięża bez alkoholu".

W ramach kampanii:

- 1) Udostępniano materiały edukacyjne, plakaty i artykuł, otrzymane z Instytutu w portalu Internetowym InfoIława, w Gazecie Iławskiej oraz na stronach Urzędu Miasta.
- 2) Udostępniano dostęp do webinarów i szkoleń instytucjom - MOPS, PCPR, szkoły.

3. Udział w ogólnopolskiej kampanii „Dzieciństwo bez przemocy” prowadzonej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

W ramach kampanii udostępniano szkołom linki do materiałów edukacyjnych, dostęp do szkoleń, zamieszczano materiały edukacyjne na stronach Urzędu Miasta.

4. W roku 2024 szkoły i przedszkola kontynuowały realizację programów profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Wydział w latach poprzednich był organizatorem szkoleń przygotowujących do realizacji programów:

- 1) ARS czyli jak dbać o miłość.
- 2) Przyjaciele Zippiego.
- 3) Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej.
- 4) Poruszające bajki o emocjach.
- 5) Unplugged.
- 6) Domowi detektywi czyli Jaś i Małgosia na tropie.
- 7) Fantastyczne możliwości.
- 8) Spójrz inaczej.
- 9) Szkolna interwencja profilaktyczna.

URZĄD MIASTA IŁAWY

Realizatorami programów są nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, odbiorcami dzieci i młodzież ze szkół i przedszkoli oraz rodzice. W roku szkolnym 2023/2024 były to następujące liczby odbiorców wszystkich programów profilaktycznych: 1124 uczniów, 70 nauczycieli i 334 rodziców.

5. Przy współpracy Instytutu Psychiatrii i Neurologii Wydział zrealizował program profilaktyczno – edukacyjny w zakresie profilaktyki samobójstw pt. S.O.S. W ramach programu odbyły się szkolenia dla nauczycieli, pedagogów i psychologów, a następnie wychowawcy przeprowadzili lekcje wg scenariusza Programu w swoich klasach. Zajęcia przeprowadzono w 21 klasach.

6. Realizacja spotkań edukacyjnych „Odpowiedzialność prawna nieletnich”.

Spotkania z młodzieżą klas VII i VIII prowadził radca prawny Marek Duchowski.

14 spotkań w sp nr 5, 4, 2. Spotkania odbyły się w marcu oraz kwietniu 2024 r.

7. Realizacja spotkań edukacyjnych dla kandydatów na kierowców

odbyło się 25 spotkań szkoleniowych (po dwie godziny zegarowe) w czterech ośrodkach szkolenia kierowców w Iławie – łącznie uczestniczyło 350 osób.

8. Wydział zorganizował i przeprowadził około 50 szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie profilaktyki uniwersalnej były to m.in.:

1) Spotkania edukacyjne dla rodziców i opiekunów:

a) „Uczeń bezpieczny w sieci” - w SP nr 1 i SP nr 2, (łącznie 120 rodziców). Spotkania prowadził ekspert Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Łukasz Wojtasik.

b) „Odporność dziecka z perspektywy lekarza i psychologa”. Udział 12 osób. Spotkanie prowadziły lekarz rodzinna Anna Chlebowska – Kulik oraz psycholog Paulina Krasowska.

c) „Przy kawie o wychowaniu – spotkania z psychologiem na Chełmińskiej” - cykl trzech spotkań skierowanych do rodziców. Spotkania o tematyce:

- „Jak uchronić dziecko przed byciem ofiarą przemocy/stawaniem się sprawcą przemocy”, uczestniczyło 39 osób, prowadziła psycholog Danuta Górny

- „Świat w oczach dziecka”, uczestniczyło 20 osób, prowadziła psycholog Paulina Krasowska

- „Nastolatek w kryzysie”, dla 10 osób, prowadziła psycholog Monika Gurgielewicz

d) „Dialog z dzieckiem – jak budować relację” dla rodziców dzieci z SP5

- spotkanie z rodzicami dzieci z klas I-III; uczestniczyło ok. 80 rodziców, prowadzenie psycholog Paulina Krasowska.

- spotkanie z rodzicami dzieci z klas IV-VIII; uczestniczyło ok. 120 rodziców, prowadziła psycholog Danuta Górny.

2) Szkolenia dla profesjonalistów ze szkół, Sądu, Mops, PCPR, itp.

a) „Jak kształtować odporność psychiczną dziecka”. Szkolenia odbyły się 14.03.2024 r. oraz 18.04.2024 r., uczestniczyło łącznie 35 osób. Prowadzenie- psycholog Paulina Krasowska.

b) „Uczeń bezpieczny w sieci”. Szkolenia odbyły:

- 19.03.2024 r. dla psychologów, pedagogów i nauczycieli pracujących z uczniami klas I-III szkół podstawowych, udział 20 osób,

URZĄD MIASTA IŁAWY

- 20.03.2024 r. dla profesjonalistów pracujących z uczniami klas VI-VIII sp, nauczycieli szkół ponadpodstawowych, asystentów rodzin i kuratorów rodzinnych; udział 21 osób.

Szkolenia prowadził ekspert Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Łukasz Wojtasik

- c) „Psychoseksualność dzieci i młodzieży z perspektywy szkoły”.
- d) „Psychoseksualność dzieci i młodzieży z perspektywy instytucji pracujących z dziećmi, młodzieżą, rodziną”. Szkolenia prowadził psychoterapeuta, psychotraumatolog i interwent kryzysowy Tomasz Bilicki. Udział 45 osób ze szkół, placówek socjalnych, kuratorów, psychologów.
- e) „Inaczej powiedziane – spojrzenie na profilaktykę agresji i przemocy w pracy z dziećmi i młodzieżą”. Konferencja w dniu 25.04.2024 r., skierowana była do rodziców, nauczycieli, pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, kuratorów, policjantów, koordynatorów pieczy zastępczej; uczestniczyły 162 osoby.
- f) „Profilaktyka FAS – alkoholowego zespołu płodowego” Szkolenie skierowane pedagogów, psychologów, nauczycieli oraz do pracowników socjalnych, asystentów rodzin. W spotkaniu wzięło udział 26 osób. Szkolenie prowadziła lekarz rodzinna Anna Chlebowska – Kulik.

Profilaktyka selektywna:

1. Pomoc psychologiczna i poradnictwo dla dzieci, młodzieży i dorosłych w Wydziale Polityki Społecznej:

Z pomocy psychologicznej udzielanej w Wydziale skorzystało łącznie 346 osób.

Odbyło się łącznie 829 spotkań, w tym:

- 234 porady, z których skorzystały dzieci i młodzież do 18 roku życia,
- 595 porad, z których skorzystali dorośli

Główne problemy to: zaburzenia emocjonalne, depresyjne i lękowe, problemy wychowawcze dzieci i młodzieży, problemy adaptacyjne i emocjonalne dorosłych w związku z wychowywaniem się w rodzinie z problemem (tzw. DDA), przemoc w rodzinie, współzależnienie, uzależnienia, kryzys małżeński, problemy w trakcie rozwodu, samookaleczanie się.

Liczba specjalistów – 3 psychologów.

2. Superwizja pracy i konsultacje dla pracowników Wydziału Polityki Społecznej oraz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Odbyło się łącznie 8 spotkań superwizyjnych, 2-3 godzinne. Spotkania prowadziła psycholog Danuta Górny.

3. Organizacja i prowadzenie działań dla rodziców i dzieci oraz młodzieży w Wydziale Polityki Społecznej UM Iławy.

- 1) Prowadzenie Klubu Rodziców – wsparcie rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych, poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci.

URZĄD MIASTA IŁAWY

- a) Zajęcia warsztatowe dla rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych – 9 spotkań, 16 uczestników, średnio w spotkaniu ok 10 osób, spotkania co miesiąc.
 - b) Zajęcia aktywizujące dla rodzin uczestników zajęć w WPS.
Zajęcia aktywizujące pn. „Pół dnia z dzieckiem” – w roku 2024 odbyły się 2 spotkania, udział wzięły 24 rodziny, w tym 27 dzieci. Podczas zajęć zorganizowano następujące zajęcia: joga rodzinna, tworzenie pisanek wielkanocnych, dietetyczne warsztaty wielkanocne, warsztaty scrapbookingu, makramy, warsztaty tworzenia spersonalizowanej biżuterii oraz zajęcia edukacyjne z profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych.
- 2) Prowadzenie Klubu Aktywności JUNIOR
Spotkania profilaktyczno- edukacyjna dla dzieci w 8-12/13 lat. Dzieci spotykają się w stałych grupach, ok 12-14 osób, raz w tygodniu, w godzinach 15.00-18.00, zajęcia prowadzi 2 osoby. Głównym celem jest nauka umiejętności osobistych i społecznych. Zajęcia były prowadzone przez 6 wychowawców. Odbywają się one 4 razy w tygodniu, a uczestniczyło w nich 87 dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych.

4. Wsparcie działań Świetlicy Środowiskowej MOPSIK przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej:

m.in. dofinansowanie dożywiania uczestników zajęć w Świetlicy MOPSIK, organizacja i finansowanie kolonii profilaktycznej dla dzieci.

5. Szkolenia w zakresie profilaktyki selektywnej:

Odbiorcami szkoleń byli nauczyciele, pedagodzy, psychologowie, pracownicy socjalni, kuratorzy, policjanci.

- a) „Interwencja kryzysowa” – Szkoleniowe Rady Pedagogiczne w SP 3 oraz Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja.
- b) „Trauma z perspektywy szkoły”.
- c) „Trauma z perspektywy instytucji pracujących z dziećmi, młodzieżą, rodziną”. Szkolenia prowadził Tomasz Bilicki – pedagog, psychotraumatolog, interwent kryzysowy.
- d) „Przemoc, uzależnienia, zaniedbania w rodzinie – vademecum nauczyciela, wychowawcy, pedagoga”. Szkolenia skierowane do kadry pedagogicznej szkół, przedszkoli, żłobków. Szkolenie prowadzili: pracownik Wydziału Polityki Społecznej Agnieszka Łapińska oraz radca prawny Marek Duchowski. W 12 spotkaniach wzięło udział 341 osób.

Profilaktyka wskazująca:

URZĄD MIASTA IŁAWY

W tym obszarze działań mamy do czynienia bardzo często z osobami, które już mają problem – są uzależnione od alkoholu, narkotyków lub nadużywają środków psychoaktywnych, nadużywają gier i Internetu, są hazardzistami.

Trzeba tu przypomnieć, że Wydział Polityki Społecznej nie prowadzi terapii uzależnień, osoby uzależnione kierujemy na terapię do szpitala, poradni leczenia uzależnień, specjalistycznych ośrodków terapeutycznych. W ramach naszych działań zajmujemy się motywowaniem tych osób, żeby zdecydowały się na terapię, żeby nie umniejszały znaczenia problemu oraz pomocą pozostałym członkom rodziny, żeby zapobiec pogłębianiu się problemów, które w wyniku uzależnienia powstały w rodzinie.

1. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA):

Do Ośrodka zgłaszają się lub są zgłaszane, przez członków rodziny lub instytucje zajmujące się pomocą, osoby, które są uzależnione lub nadużywają środków psychoaktywnych. Najwięcej problemów jest związanych z nadużywaniem alkoholu. Decyzje dotyczące form pomocy dla osób z problemami uzależnień podejmuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Organizacją pracy Komisji oraz udzielaniem pomocy zajmuje się wydział. Pomoc polega na:

- spotkaniach motywujących do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione;
- pomocy psychologicznej, prawnej, wychowawczej dla rodzin osoby uzależnionej;
- kierowaniu na badania przez biegłych w kierunku stwierdzenia lub wykluczenia uzależnienia;
- w przypadku wystąpienia przesłanek społecznych kierowaniu do Sądu Rodzinnego wniosków o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu sądowego obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W roku 2024 MKRPA prowadziła sprawy 39 rodzin, w których żyły osoby uzależnione.

W wydziale w ramach pomocy udzielanej rodzinom i osobom z problemami uzależnień odbywają się dyżury i spotkania konsultantów ds. uzależnienia, współuzależnienia oraz prawników. Część osób po wstępnych konsultacjach kierowana jest do ośrodków leczenia uzależnień lub współuzależnień, ewentualnie do pomocy psychologicznej w naszym ośrodku. Osoby po odbytej terapii motywowane są do udziału w grupie samopomocowej AA. Do konsultantów oprócz osób skierowanych z MKRPA, zgłaszają się również osoby z Iławy z problemami uzależnień i przemocy, problemów związanych z nadużywaniem różnych substancji. W 2024 roku 124 osoby uczestniczyły w konsultacjach z terapeutami i prawnikami.

2. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, koordynacja procedury „Niebieskiej Karty” - działania Zespołu Interdyscyplinarnej Pomocy Rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie m.in.: diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym; inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałania przemocy domowej i powierzanie ich wykonania

URZĄD MIASTA IŁAWY

właściwym podmiotom; inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenie pomocy w środowisku lokalnym; powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań; monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11-11d, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Uprawnionymi do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” są: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji, żołnierz Żandarmerii Wojskowej, pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel, osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz pedagog, psycholog lub terapeuta będący przedstawicielem podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (OPS, KRPA, Policja, oświata, ochrona zdrowia lub organizacja pozarządowa).

I tak w 2024 roku przedstawiciele tych organów wypełnili:

- a) Policja – 39 NK-A;
- b) OPS – 24 NK-A;
- c) KRPA – 3 NK-A;
- d) oświata – 18 NK-A;
- e) służba zdrowia – 0 NK-A.

Łącznie, w 2024 roku, w **prowadzeniu było 151 procedur „Niebieskiej Karty”;**

(56 procedur wszczętych przed 2024 r.); Zespół **powołał 95 nowych grup diagnostyczno – pomocowych**, z czego:

- 80 w związku z wypełnieniem formularza NK-A wszczynającego procedurę NK,
- 4 w związku ze zgłoszeniem podejrzenia przemocy domowej,
- 11 w związku z informacją o zmianie miejsca zamieszkania osób objętych procedurą.

W prowadzonych procedurach „Niebieskiej Karty”, członkowie grup diagnostyczno – pomocowych **podejmowali pracę z 462 osobami:**

297 osobami doznającymi przemocy domowej, w tym:

- 87 kobietami,
- 14 mężczyznami,
- 196 dziećmi.

165 osobami stosującymi przemoc domową, w tym:

- 55 kobietami,
- 110 mężczyznami,

W całym roku odbyło się:

13 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,

URZĄD MIASTA IŁAWY

432 spotkania członków grup diagnostyczno - pomocowych (w skład grup wchodzi przedstawiciele Policji, MOPS-u, Sądu Rejonowego, MKRPA, oświaty, ochrony zdrowia i Urzędu Miasta oraz organizacji pozarządowych).

3. Działania grupowe, wspieranie środowisk abstynenckich i ich rodzin:

W Ośrodku spotykają się grupy samopomocowe:

- AA (anonimowi alkoholicy) – trzy razy w tygodniu,
- Al Anon (członkowie rodzin osób uzależnionych) – raz w tygodniu,
- DDA (dorośli, którzy jako dzieci wychowywali się w rodzinach z problemami alkoholowymi, lub innymi) - raz w tygodniu,
- NA (grupa anonimowych narkomanów) – raz w tygodniu.

4. Realizacja projektu „Razem przeciw przemocy” w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy domowej”.

Projekt realizowany przez wydział w okresie od sierpnia do grudnia 2024 roku. Całkowity koszt projektu wyniósł 48.851,34 zł, z czego dotacja w wysokości 24.640,00 zł i wkład własny Miasta w wysokości 24.211,34 zł.

Projekt „Razem przeciw przemocy” zakładał osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Zwiększenie dostępności świadczonych usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej poprzez:
 - wzrost wiedzy na temat przemocy i rozpoznawania sygnałów świadczących o przemocy uczestników szkoleń,
 - wzrost kanałów informacyjnych o dostępnych miejscach pomocy osobom zagrożonym i dotkniętym przemocą domową.
2. Poprawa jakości oferowanych usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy domowej poprzez:
 - wzrost wiedzy i umiejętności dotyczących pomocy rodzinom z problemem przemocy u osób bezpośrednio kontaktujących się z osobami z ww. problemami,
 - wzrost umiejętności radzenia sobie ze stresem i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
 - Powyższe rezultaty zostały osiągnięte poprzez realizację:
 - 10 rad szkoleniowych pedagogicznych w iławskich szkołach, przedszkolach i żłobku, w których udział wzięło 234 pracowników tych placówek;
 - 3 szkoleń zrealizowanych w siedzibie Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Iławy, w których udział wzięło 116 osób, będących przedstawicielami różnych instytucji: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, Komendy Powiatowej Policji w Iławie, Sądu Rejonowego w Iławie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie, placówek oświatowych, w tym niepublicznych, Żłobka Miejskiego w Iławie;

URZĄD MIASTA IŁAWY

- 2 szkoleń wyjazdowe, w których udział wzięło 40 osób, będących przedstawicielami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, Komendy Powiatowej Policji w Iławie, Sądu Rejonowego w Iławie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iławie, iławskich placówek oświatowych;
- publikację dwóch artykułów ukazujących problemy przemocy w mieście oraz kształtującego postawy przeciw przemocy w lokalnej prasie i lokalnym dzienniku internetowym. Artykuły zawierały także informacje na temat miejsc wsparcia dla osób zagrożonych lub doświadczających przemocy domowej.

5. Realizacja projektu na rzecz podniesienia świadomości społecznej na temat zdrowego stylu życia i przeciwdziałania uzależnieniom.

Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Abstynentów Regionu Iławskiego, od maja do listopada, zawierał działania edukacyjne, integracyjne i informacyjne skierowane do rodzin osób z problemem uzależnień, środowisk propagujących trzeźwość. Projekt był dofinansowany w ramach konkursu zgodnie z ustawą o zdrowiu publicznym.

Opracowanie

Krzysztof Panfil – kierownik wydziału

BURMISTRZ
MIASTA IŁAWY

David Kopaczewski

KIEROWNIK
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ
Urzędu Miasta Iławy
Pełnomocnik Burmistrza
ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień

mgr Krzysztof Panfil

